

KONJUNKTUR TENDENSENE

FEBRUAR 1977

STATISTISK SENTRALBYRÅ Dronningensgate 16. Postboks 8131 Dep. Oslo 1. Tlf. (02) 4138 20

INNHold

Konjunkturtendensene i utlandet

- Sammenfatning
- Storbritannia
- Vest-Tyskland
- Frankrike
- Italia
- Sverige
- Sambandsstatene
- Japan

Konjunkturtendensene i Norge

- Sammenfatning
- Industriproduksjon
- Arbeidsmarked
- Byggevirkksomhet
- Ordreutvikling
- Detaljomsætning
- Prisutvikling
- Utenriksøkonomi

Tabellvedlegg

Diagramvedlegg

KONJUNKTURTENDENSENE I FEBRUAR 1977

I V e s t - E u r o p a , S a m b a n d s s t a t e n e o g J a p a n fortsetter konjunkturoppgangen, men med betydelig dempet veksttakt. EF-kommisjonen venter en vekst i medlemslandenes samlede bruttonasjonalprodukt på 3 prosent fra 1976 til 1977, mens både Sambandsstatene og Japan venter sterk vekst i bruttonasjonalproduktet i 1977. Industriproduksjonen, som var i oppgang i 1. halvår 1976, stagnerte utover i 2. halvår i de største industrilandene, med unntak av Italia. Arbeidsløsheten er fortsatt høy og viser ingen klare tegn til å falle. Men konsumetterspørselen er i oppgang i flere av de største landene (Sambandsstatene, Vest-Tyskland og Frankrike), og investeringsetterspørselen ser nå ut til å ta seg opp i flere land. Storbritannia, Italia og Frankrike har betydelige underskott i utenriksregnskapet. Prisstigningen er fortsatt svært sterk, og i Storbritannia og i Italia øker stigningstakten.

I Vest-Europa ble den økonomiske politikken strammet til utover i 2. halvår 1976. I Sambandsstatene har myndighetene derimot varslet nye ekspansive tiltak.

I S t o r b r i t a n n i a er konjunkturoppgangen fortsatt svært moderat. Den innenlandske etterspørselsøking er forholdsvis svak, men eksporten gir betydelige vekstimpulser. Likevel er utenriksunderskottet fortsatt stort, og prisstigningen er sterkere enn i de fleste andre vestlige industriland. Men lønnsøkingen har vært avtakende i 1976. EF-kommisjonen ventet i slutten av januar en øking i bruttonasjonalproduktet på 1,5 prosent fra 1976 til 1977.

Industriproduksjonen stiger fortsatt forholdsvis svakt. I 4. kvartal i fjor var den sesongkorrigerede produksjonsindeksen bare 0,7 prosent høyere enn i 3. kvartal. Primær jern- og metallindustri og verkstedindustri viste utover høsten liten eller ingen produksjonsvekst, mens produksjonen i kjemisk industri og tekstil- og bekledningsindustri var i tildels betydelig oppgang. Samlet industriproduksjon var mot slutten av 1976 om lag 7 prosent lavere enn ved forrige konjunkturtopp, høsten 1973.

Tallet på arbeidsløse, som etter sesongkorrigerede oppgaver har steget nesten uavbrutt siden våren 1974, var i desember kommet opp i vel 1,3 millioner. Arbeidsløshetsprosenten var 5,6, mot 5,0 på samme tidspunkt ett år tidligere.

Investeringsetterspørselen viste tegn til å ta seg noe opp igjen utover høsten i fjor etter å ha vært i nedgang gjennom våren og sommeren. Volumet av nye ordrer fra innenlandske kunder til verkstedindustrien var vel 10 prosent høyere i august-oktober enn i mai-juni etter sesongkorrigerede oppgaver, men den underliggende tendens var trolig svakere. En undersøkelse foretatt av Industridepartementet peker mot øking i industriens investeringer i fast realkapital fra 1976 til 1977 etter nedgang året før.

Konsumetterspørselen endrer seg lite; volumet av det private konsumet var bare 0,3 prosent høyere i 4. kvartal enn i 3. kvartal i fjor etter sesongkorrigerede oppgaver.

Prisstigningen var tiltakende i 2. halvår i fjor, og i januar i år var konsumprisindeksen 16,5 prosent høyere enn ett år tidligere. Lønningene viste derimot avtakende stigningstakt i 1976. I oktober i fjor var gjennomsnittlig ukelønn for industriarbeidere likevel 17 prosent høyere enn ett år tidligere.

Utenrikshandelen fortsetter å øke i høyt tempo. Verdien av vareeksporten og vareimporten økte med henholdsvis 11 prosent og 8 prosent fra 3. kvartal til 4. kvartal i fjor. Utenriksregnskapet viste et underskott på varebalansen på 5,4 milliarder pund (47 milliarder norske kroner) i 1976, mot et underskott på 3,9 milliarder pund i 1975.

Diskontosatsen ("minimum lending rate") har de siste månedene gradvis gått ned, fra 15 prosent i begynnelsen av oktober i fjor til 12 prosent i begynnelsen av februar i år.

I V e s t - T y s k l a n d fortsetter konjunkturoppgangen. Bruttonasjonalproduktet økte med vel 6 prosent årlig rate fra 3. kvartal til 4. kvartal i fjor, og regjeringen venter en vekst på 5 prosent fra 1976 til 1977.

Industriproduksjonen stagnerte utover sommeren og høsten i fjor og var om lag uendret fra 3. kvartal til 4. kvartal etter sesongkorrigerede oppgaver. Produksjonen av konsumvarer og

investeringsvarer holdt seg uendret utover høsten, mens råvareindustrien hadde en svak produksjonsnedgang.

Tallet på arbeidsløse er fortsatt høyt. Ved utgangen av januar var det registrert 1,0 million arbeidsløse (sesongkorrigert). Arbeidsløshetsprosenten var 4,4, mot 4,8 ett år tidligere.

Investeringene i fast realkapital, sesongkorrigert, var noe lavere i 3. kvartal enn i 2. kvartal i fjor. Men ordrestatistikken tyder på at investeringsetterspørselen fortsatt var i oppgang utover sensommeren og høsten. Volumet av nye ordrer til investeringsvareindustrien (sesongkorrigert) fra innenlandske kunder var 5 prosent høyere i september-november enn i foregående tremånedersperiode etter sesongkorrigerte oppgaver.

Konsumetterspørselen er også i oppgang. Volumet av detaljomsetningen (sesongkorrigert) var nær 2 prosent høyere i august-oktober enn i mai-juli.

Pris- og lønnsøkingen er fortsatt svakere enn i de fleste andre vestlige industriland. Stigningstakten i konsumprisene avtok gjennom 1976, og i desember var konsumprisindeksen 3,9 prosent høyere enn ett år tidligere. Stigningstakten siste halvår, fra juni til desember, var 3,0 prosent årlig rate etter sesongkorrigerte oppgaver. Myndighetene venter at konsumprisene vil stige med knapt 4 prosent fra 1976 til 1977. Gjennomsnittlig timefortjeneste for menn i industrien var i oktober i fjor 6,9 prosent høyere enn ett år tidligere.

Vareeksporten har stort sett vært i klar oppgang siden omslaget oppover sommeren 1975. Verdien av vareeksporten (sesongkorrigert) var 5 prosent høyere i september-november enn i foregående tremånedersperiode, men den underliggende tendens var trolig svakere. Vareimporten var i stigning fra forsommeren 1975 til sommeren 1976, men stagnerte utover høsten i fjor. Verdien av vareimporten (sesongkorrigert) var noe lavere i september-november enn i juni-august. Utenriksregnskapet til og med november i fjor viser et samlet eksportoverskott på varebalansen på vel 32 milliarder mark (70 milliarder norske kroner), mot et overskott på vel 35 milliarder mark i samme periode i 1975.

I slutten av januar godkjente Forbundsregjeringen rammen for statsbudsjettet for 1977. Budsjettet har en total utgiftsside på 172 milliarder mark, 6,2 prosent høyere enn det antatte regnskapsresultatet for 1976, og er gjort opp med et underskott på 23 milliarder mark, nær 10 milliarder mindre enn i 1976.

I Frankrike er konjunktursituasjonen preget av stagnasjon i industriproduksjonen, men konsum- og utenlandsetterspørselen er i oppgang. Varebalansen overfor utlandet viser høye underskott, og pris- og lønnsstigningen er sterk. EF-kommisjonen venter en vekst i bruttonasjonalproduktet på 3 prosent fra 1976 til 1977.

Industriproduksjonen stagnerte utover høsten i fjor etter å ha vært i oppgang tidligere i 1976. I 4. kvartal var den sesongkorrigerte produksjonsindeksen vel 1 prosent lavere enn i 3. kvartal. Produksjonen økte i konsumvareindustrien, men var i nedgang i investeringsvareindustrien. Samlet industriproduksjon var ved utgangen av 1976 2-3 prosent lavere enn under forrige konjunkturtopp, sommeren 1974.

Tallet på arbeidsløse holder seg høyt. Ved utgangen av desember i fjor var det 930 000 (sesongkorrigert) registrerte arbeidsløse. Arbeidsløshetsprosenten var 4,1, like høy som i desember 1975.

Konsumetterspørselen er fortsatt i oppgang. Det private konsumet, regnet i volum, økte med nær 2,5 prosent årlig rate fra 2. kvartal til 3. kvartal i fjor.

Pris- og lønnsstigningen er fremdeles sterk. I desember i fjor var konsumprisindeksen nær 10 prosent høyere enn ett år tidligere. Stigningen siste halvår, fra juni til desember, var om lag den samme, regnet som årlig rate. I oktober var gjennomsnittlig timefortjeneste i det private næringsliv 15 prosent høyere enn ett år tidligere.

Utenrikshandelen har vært i oppgang siden sommeren 1975, og i september-november var verdien av vareimporten (sesongkorrigert) hele 14 prosent høyere enn i foregående tremånedersperiode. Stigningen i eksportverdien var i samme periode betydelig svakere, vel 3 prosent, og utenriksregnskapet for 1976 viste store underskott, trass i fallende franc-kurs. I januar-november i fjor var det samlede underskottet på varebalansen hele 38 milliarder franc (nær 40 milliarder norske kroner), mot 8,6 milliarder franc i samme periode i 1975.

I Italia fortsetter konjunkturoppgangen, med vekst i industriproduksjon og utenlandsetterspørsel. Men forsterket lønns- og prisstigning og høye underskott i utenriksregnskapet har medvirket til at den økonomiske politikken etter hvert er blitt lagt om i mer restriktiv retning. EF-kommisjonen venter en øking i bruttonasjonalproduktet på bare 0,5 prosent fra 1976 til 1977.

Industriproduksjonen, som gjennomgående har vært i oppgang siden sensommeren 1975, fortsatte å øke utover høsten i fjor. Den sesongkorrigerte produksjonsindeksen var i 4. kvartal betydelig høyere enn i 3. kvartal, og også noe høyere enn under forrige konjunkturtopp, våren 1974.

Men arbeidsløsheten er fortsatt høy og viser ingen tegn til å falle. I oktober var det etter en utvalgsundersøkelse 775 000 arbeidsløse, eller 3,9 prosent av arbeidsstyrken.

Konsumetterspørselen fortsatte å øke i fjor høst. I august-oktober var volumet av detaljomsetningen 5 prosent høyere enn ett år tidligere.

Etter en forbigående avdemping av prisstigningen gjennom 1975 viste konsumprisene igjen økende stigningstakt utover i 1976. I desember var konsumprisindeksen nær 22 prosent høyere enn ett år tidligere. Stigningen siste halvår, fra juni til desember, var om lag like stor regnet som årlig rate. Lønningene har vist økende stigningstakt siden vinteren i fjor. I oktober var den gjennomsnittlige timefortjenesten i industrien vel 26 prosent høyere enn ett år tidligere.

Vareeksporten, som gjennomgående har vært i oppgang siden omslaget oppover våren 1975, fortsatte å vokse utover sensommeren og høsten 1976. I august-oktober var verdien av vareeksporten (sesongkorrigert) nær 9 prosent høyere enn i foregående tremånedersperiode. Vareimporten steg i samme tidsrom med nær 7 prosent. Utenriksregnskapet fram til september viser et underskott på varebalansen på 3 600 milliarder lire (nær 22 milliarder norske kroner), mot et underskott på 1 200 milliarder lire i samme periode ett år tidligere.

Regjeringen har i den senere tid intensivt arbeidet med å dempe pris- og lønnsstigningen. Arbeidsgiverforeningen og de tre største fagforbundene undertegnet i slutten av januar, etter initiativ fra regjeringen, en foreløpig avtale om modifisering av ordningen med automatisk indeksregulering av lønningene. I begynnelsen av februar varslet regjeringen betydelige skatteforhøyelser.

I Sverige er konjunkturbildet derimot preget av en gjennomgående svak utvikling i etterspørsel og produksjon, men arbeidsløsheten holder seg fortsatt forholdsvis lav. Bruttonasjonalproduktet regnet i volum var 1,0 prosent høyere i 1976 enn i 1975, og det svenske finansdepartementet ventet i januar en vekst på 1,7 prosent fra 1976 til 1977, med investerings- og utenlandsetterspørselen som de viktigste drivkreftene.

Industriproduksjonen var i nedgang utover høsten i fjor etter å ha steget tidligere i 1976. Den sesongkorrigerte produksjonsindeksen var 1,5 prosent lavere i 4. kvartal enn i 3. kvartal. Produksjonen i jern-, stål- og metallverk, trevareindustri og papirindustri økte fra høsten 1975 til høsten 1976, mens annen treforedlingsindustri, næringsmiddelindustri og verkstedindustri hadde produksjonsnedgang. Myndighetene venter en vekst i samlet industriproduksjon på 0,8 prosent fra 1976 til 1977.

Arbeidsløsheten har ikke endret seg vesentlig de siste månedene. Den er fortsatt lavere enn i de fleste vestlige industriland. Etter en utvalgsundersøkelse var tallet på arbeidsløse 95 000 i januar. Arbeidsløshetsprosenten var 2,3, mot 2,2 ett år tidligere.

Investeringssetterspørselen viser fortsatt forholdsvis svak utvikling. Bruttoinvesteringene i fast realkapital var i alt 1,7 prosent lavere i 1976 enn i 1975, mens industriinvesteringene viste svak øking. Finansdepartementet venter en øking i de samlede bruttoinvesteringer i fast realkapital på om lag 3,5 prosent fra 1976 til 1977, men en noe lavere vekst i industriinvesteringene.

Konsumetterspørselen er derimot i klar oppgang. Volumet av det private konsumet økte gjennom hele fjoråret og var 3,3 prosent høyere i 1976 enn året før. Finansdepartementet regner med at veksten vil fortsette utover i 1977, og at konsumet vil øke med 2,5-3 prosent fra 1976 til 1977.

Pris- og lønnsstigningen er fortsatt sterk, men lønningene har vist avtakende stigningstakt siden i fjor vår. I desember var gjennomsnittlig timelønn i industri 11 prosent høyere enn ett år tidligere. Konsumprisindeksen økte med 9,8 prosent fra desember 1975 til desember 1976.

Utenrikshandelen er i svak oppgang. Regnet i verdi økte vareeksporten og vareimporten med henholdsvis 2,6 prosent og 2,0 prosent fra mai-juli til august-oktober i fjor etter sesongkorrigerte

oppgaver. Ukorrigerte tall for november og desember tyder på at oppgangen fortsatte fram mot årsskiftet. Varebalansen viste et underskott på 3,6 milliarder svenske kroner i 1976, mot 2,0 milliarder i 1975.

Regjeringen la i midten av januar fram forslag til statsbudsjett for perioden fra 1. juli 1977 til 30. juni 1978. Forslaget har en total utgiftsside på 125 milliarder svenske kroner, en øking på 13,4 prosent fra inneværende års budsjett og er gjort opp med et underskott på nær 16 milliarder kroner. Regjeringen vil blant annet gi store kredittgarantier til skipsverftene og yte betydelig økonomisk støtte til stålverk og glass- og tekstilindustri i Nord-Sverige.

I S a m b a n d s s t a t e n e fortsetter konjunkturoppgangen, men veksttakten har etter hvert blitt temmelig moderat; bruttonasjonalproduktet økte med bare 2,4 prosent (sesongkorrigert årlig rate) fra 3. kvartal til 4. kvartal i fjor. Regjeringen har imidlertid varslet nye ekspansive tiltak og regner med at totalproduksjonen vil øke med 5,4 prosent fra 1976 til 1977 hvis tiltakene gjennomføres.

Industriproduksjonen viste klart avtakende veksttakt utover sommeren og høsten i fjor. Den sesongkorrigerte produksjonsindeksen steg med bare 1 prosent årlig rate fra 3. kvartal til 4. kvartal. Produksjonen av halvfabrikat og ferdigvarer økte sterkere, mens råvareproduksjonen var i nedgang. Den gjennomsnittlige kapasitetsutnyttningen i industrien var i desember vel 80 prosent, mot nær 90 prosent under konjunkturtoppen i 1973.

Tallet på arbeidsløse var i januar 7,0 millioner, og arbeidsløshetsprosenten var 7,3 (sesongkorrigert), den laveste siden mai i fjor. Men tallene på arbeidsløse og sysselsatte var i januar i år svært usikre.

Etter ordrestatistikken å dømme ble oppgangen i investeringsetterspørselen betydelig avdempet i løpet av annet halvår i fjor. Verdien av nye ordrer til investeringsvareindustrien økte med 2,4 prosent fra 3. kvartal til 4. kvartal etter sesongkorrigerte oppgaver. Private investeringer i fast realkapital, utenom boliger, endret seg lite fra 3. kvartal til 4. kvartal i fjor, mens tallet på igangsatte nye boliger var i klar stigning.

Også konsumetterspørselen er i oppgang. Volumet av det private konsumet (sesongkorrigert) var 2,5 prosent høyere i november-januar enn i foregående tremånedersperiode.

Pris- og lønnsstigningen er svakere enn i de fleste andre vestlige industriland. I januar var konsumprisindeksen vel 5 prosent høyere enn ett år tidligere, og stigningen siste halvår, fra juli til januar, var om lag den samme. Gjennomsnittlig timefortjeneste i industrien var i desember i fjor vel 8 prosent høyere enn ett år tidligere.

Utenrikshandelen viste dempet veksttakt utover sensommeren og høsten i fjor etter å ha vært i sterk oppgang tidligere i året. Verdien av vareeksporten (sesongkorrigert) økte med 2 prosent fra 3. kvartal til 4. kvartal i fjor, mens importverdien var om lag uendret.

Regjeringen foreslo i slutten av januar skattelettelser og økte offentlige utgifter til et samlet beløp på 31 milliarder dollar (161 milliarder norske kroner) for å sette ny fart i konjunkturoppgangen. Om lag halvparten av beløpet skal brukes i inneværende budsjettår (fram til 31. september).

I J a p a n har konjunkturoppgangen etter hvert blitt noe svakere. Regjeringen venter likevel en volumvekst på hele 6,7 prosent i bruttonasjonalproduktet fra finansåret 1976 (1. april 1976 - 31. mars 1977) til finansåret 1977, mot en vekst på 5,7 prosent fra finansåret 1975 til 1976.

Industriproduksjonen, som var i sterk oppgang i fjor vinter og vår, stagnerte utover sommeren og høsten. Etter sesongkorrigerte oppgaver lå den i september-november om lag like høyt som i foregående tremånedersperiode. Produksjonen av investeringsvarer og halvfabrikat økte, mens konsumvareproduksjonen viste nedgang. Samlet industriproduksjon var høsten 1976 fortsatt noe lavere enn under forrige konjunkturtopp, høsten 1973.

Tallet på arbeidsløse holdt seg om lag uendret gjennom 1976 og var i desember vel 0,9 millioner (sesongkorrigert).

Investeringsetterspørselen var i nedgang utover våren og sommeren i fjor, men etter ordrestatistikken å dømme viste den tegn til å ta seg opp igjen i høstmånedene. Verdien av nye ordrer til

maskinindustrien (sesongkorrigert) var betydelig høyere i august-oktober enn i foregående tremånedersperiode. En undersøkelse som myndighetene foretok i november tyder på at private bedrifters investeringer i fast realkapital vil øke moderat fra 2. halvår 1976 til 1. halvår 1977.

Konsumetterspørselen har vært i nedgang siden våren i fjor etter detaljomsetningen å dømme. Regnet i volum var denne vel 1 prosent lavere (sesongkorrigert) i august-oktober enn i foregående tremånedersperiode.

Prisstigningen er fortsatt sterk; konsumprisindeksen var i november vel 9 prosent høyere enn ett år tidligere.

Utenrikshandelen viste en svakere utvikling utover sensommeren og høsten i fjor enn tidligere i 1976. Verdien av vareeksporten, sesongkorrigert, var om lag uendret fra mai-juli til august-oktober. Verdien av vareimporten økte i samme tidsrom med vel 3 prosent, men den underliggende tendens var trolig svakere. Utenriksregnskapet for 1976 fram til oktober viste et overskott på varebalansen på 730 milliarder yen (13 milliarder norske kroner), mot et underskott på 360 milliarder yen i samme periode året før.

Regjeringen la i begynnelsen av januar fram sitt forslag til statsbudsjett for finansåret 1977. Forslaget har en total utgiftsside på 28 500 milliarder yen (vel 500 milliarder norske kroner), en øking på 17 prosent fra budsjettet i inneværende finansår. Budsjetter er gjort opp med et underskott på 8 500 milliarder yen.

BRUTTONASJONALPRODUKT I UTVALGTE LAND

Prosentvis endring fra foregående år

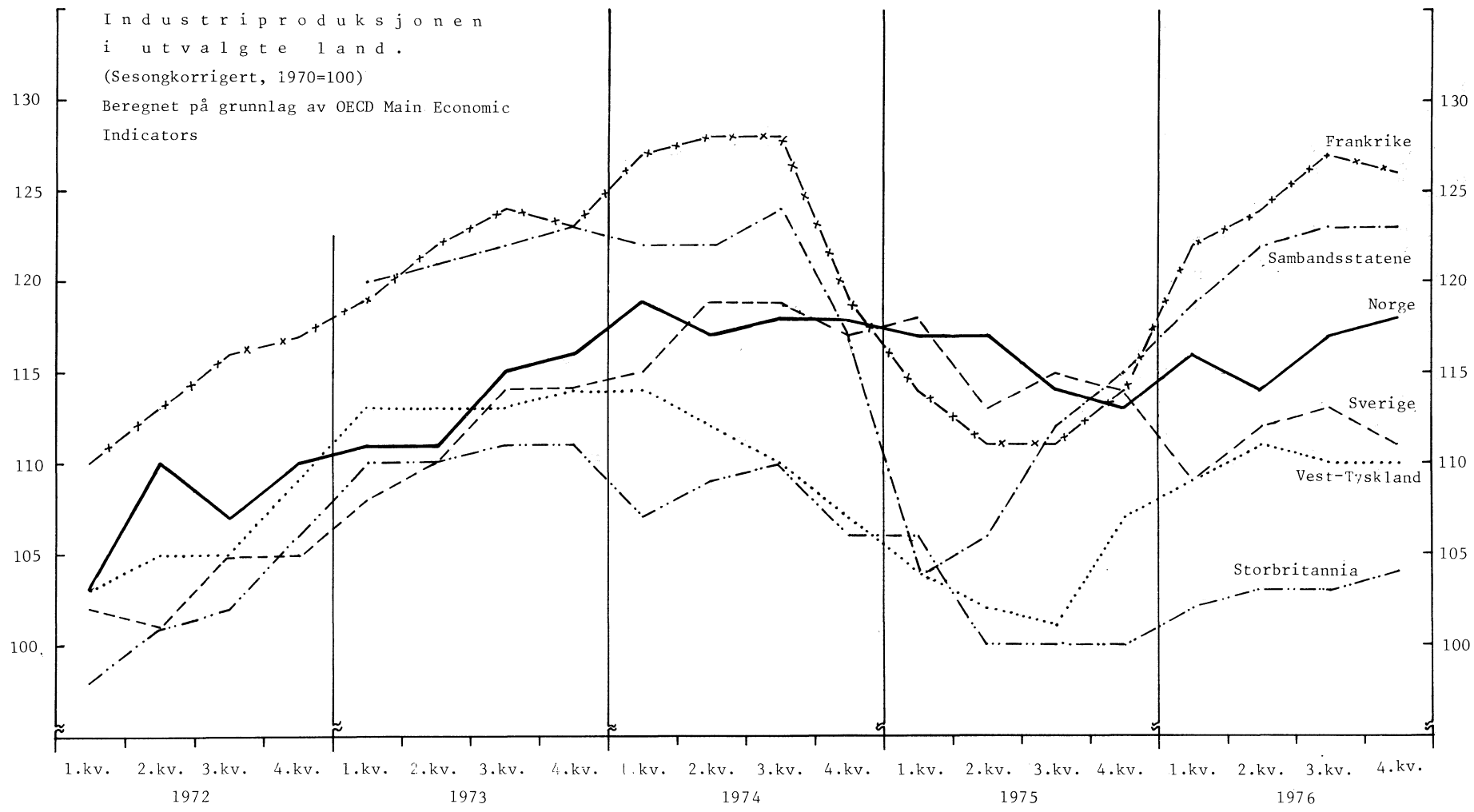
	1971	1972	1973	1974	1975	1976 anslag	1977 prognose
Danmark	3½	4½	3½	½	-½	4 1/2	2 ¹⁾
Frankrike	5½	5½	5½	4	-1	5	3 ¹⁾
Italia	1½	3	6½	3½	-3½	4 1/2	1/2 ¹⁾
Japan	7½	8½	10	-1½	2	6	6
Norge	4½	5	4	5½	3	5	7
Sambandsstatene	3	6	5½	-2	-2	6 1/4	5,4 ²⁾
Storbritannia	2½	2½	5½	1	-2	1	1 1/2 ¹⁾
Sverige	½	2½	3½	4	1	1 ³⁾	1,7 ²⁾
Vest-Tyskland	3	3½	5	½	-3	5 1/2	5 ²⁾

Kilde: OECD

1) EF-kommisjonens prognoser.

2) Nasjonale prognoser.

3) Nasjonalt anslag.

I Norge har konjunkturbildet i de siste månedene være preget av svikt i utenlands- etterspørselen. Dette har sammenheng med avdempingen av den internasjonale konjunkturoppgangen ut- over sommeren og høsten i fjor. Derimot holder den innenlandske etterspørselen seg fortsatt godt oppe; særlig viser konsumetterspørselen betydelig vekst. Samlet industriproduksjon var også i oppgang, riktignok forholdsvis moderat, i de siste månedene av fjoråret trass i svikten i utenlands- etterspørselen.

Forholdene på arbeidsmarkedet bedret seg betraktelig i løpet av fjoråret, men den registrerte arbeidsløsheten ligger fortsatt på et høyt nivå for årstiden.

Industriproduksjonen har gjennomgående vist oppgang siden et bunnpunkt ble passert høsten 1975. Men oppgangen har vært temmelig moderat og i de siste månedene av fjoråret var den sesongkorri- gerte produksjonsindeksen fortsatt litt lavere enn da det forrige toppunktet ble passert i 1974. Fra 3. til 4. kvartal i fjor steg produksjonsindeksen med 0,9 prosent (3,6 prosent årlig rate). I berg- verksdrift (utenom oljeutvinning) var det kraftig produksjonsvekst utover høsten i fjor etter lengre tid med stagnasjon. Produksjonen i kraftforsyning viste tendens til svak oppgang gjennom 2. halvår i fjor.

I de siste månedene av 1976 var det produksjonen av eksportvarer som bidrog mest til veksten i samlet industriproduksjon; delindeksen for eksportvarer økte med 1,6 prosent fra 3. til 4. kvartal. Produksjonen av konsumvarer, som viste markert oppgang gjennom 1. halvår 1976, stagnerte mot slutten av året. Delindeksen for produksjon av investeringsvarer viste til dels sterke svingninger i 1976, men uten noen klar tendens til verken opp- eller nedgang. Produksjonen av innsatsvarer til bygg og anlegg viste derimot en underliggende tendens til betydelig stigning gjennom 2. halvår i fjor. For andre innsatsvarer var det en moderat produksjonsøkning mot slutten av fjoråret.

Etter at forholdene på arbeidsmarkedet hadde bedret seg merkbart gjennom storparten av 1976, var tendensen i månedene omkring siste årsskifte noe usikker. De sesongkorrigerte arbeidsløshets- tallene gikk noe opp i desember og januar og tallet på meldte ledige plasser sluttet å stige. Arbeids- direktoratets stramhetsindikator lå i 4. kvartal i fjor i gjennomsnitt på 44, mot 32 i samme kvartal ett år tidligere og 66 to år tidligere. Ved utgangen av januar i år var 23 200 personer registrert som arbeidsløse. Det var 6 400 færre enn på samme tid i 1976, men vel 4 000 flere enn gjennomsnittet for januar i årene 1971-75. Arbeidsløshetsprosenten var 1,5 ved utgangen av januar i år, mot 2,0 ett år tidligere og 1,2 to år tidligere. I perioden november-januar ble 8 599 personer berørt av drifts- innskrenkninger, enten ved oppsigelse, permisjon eller reduksjon av arbeidstiden, mot 10 830 i samme periode ett år tidligere.

Arealet av bygg under arbeid, utenom landbruksbygg, lå ved utgangen av desember litt høyere enn ett år tidligere. Det var sterk nedgang for bygg i varehandel m.v., noe svakere nedgang for bo- ligger, mens det for industribygg og offentlige administrasjonsbygg var betydelig øking i byggevirksom- heten. - Igangsettingen av nye bygg var lavere i 1976 enn i 1975; i årets siste kvartal var samlet igangsatt byggeareal 4-5 prosent lavere enn i samme kvartal i 1975. I 4. kvartal i fjor var det sær- lig sterk svikt i forhold til ett år tidligere for undervisningsbygg og for helse- og veterinærbygg, men også igangsettingen av boliger gikk litt ned. Derimot viste arealet av igangsatte industribygg markert øking, etter til dels sterk nedgang tidligere i 1976. - Samlet fullført byggeareal lå også en del lavere i 4. kvartal i fjor enn ett år tidligere. Fullføringen av industribygg og undervisnings- bygg gikk kraftig ned, mens fullført boligareal viste noe mindre nedgang. Tallet på boliger fullført i 1976 ble vel 42 700, eller 850 færre enn i 1975.

Hovedinstrykket av ordrestatistikken for 4. kvartal i fjor er - for de industrigrupper ordre- statistikken dekker - at utenlandsetterspørselen alt i alt ble noe svekket mot slutten av året, mens investeringsetterspørselen for hele økonomien sett under ett ser ut til å ha tatt seg noe opp.

Verdien av ordretilgangen til primær jern- og metallindustri lå i 4. kvartal hele 32 prosent høyere enn i samme kvartal i 1975. Eksportordrene gikk kraftig opp, mens innenlandsordrene gikk ned.

Også i investeringsvareindustrien (produksjon av verkstedprodukter utenom transportmidler) var ordretilgangen høyere (22 prosent) i 4. kvartal enn ett år tidligere. Men her var det innenlands- ordrene som trakk oppover, mens tilgangen på utenlandsordrer viste nedgang.

I transportmiddelindustrien var tilgangen på nye ordrer, både fra eksportmarkedet og hjemmemarkedet, svært dårlig i 2. halvår i fjor.

Ellers viste kjemisk industri en gunstig utvikling i samlet ordretilgang fra 4. kvartal 1975 til 4. kvartal 1976. I tekstil- og bekledningsindustrien, der ordretilgangen hadde vært til dels betydelig høyere i de tre første kvartalene av 1976 enn i de tilsvarende kvartaler ett år tidligere, var tilgangen i 4. kvartal i fjor noe lavere enn året før.

Trass i at samlet ordretilgang til metall- og verkstedindustrien økte utover høsten i fjor, fortsatte verdien av ordreservene å synke. Ved utgangen av året lå reservene vel 10 prosent lavere enn ett år tidligere og hele 33 prosent lavere enn to år tidligere.

Konsumetterspørselen viser fortsatt sterk vekst etter utviklingen av detaljomsetningen å dømme. Fra 3. til 4. kvartal i fjor steg omsetningsvolumet (sesongkorrigert) med 1,7 prosent. Regnet i verdi var det mot slutten av fjoråret særlig sterk omsetningsøkning for møbler og innbo og for beklednings- og tekstilvarer. Se ellers tabell 4.

Konsumprisindeksen pr. 15. januar lå 8,7 prosent høyere enn ett år tidligere. Stigningen var betydelig svakere i siste del av 12-månedersperioden enn i første del; i tidsrommet januar-juli 1976 steg totalindeksen med 5,6 prosent, mens stigningen fra juli i fjor til januar i år var 2,9 prosent. Den reduserte stigningstakt henger i sin helhet sammen med prisutviklingen på jordbruksvarene. En gruppering av tallmaterialet som samles inn til konsumprisindeksen etter leveringssektor viser at delindeksen for jordbruksvarer steg med hele 11,3 prosent fra januar til juli i fjor, mens den gikk ned med 8 prosent fra juli i fjor til januar i år. Prisnedgangen på jordbruksvarer i 2. halvår i fjor var en følge av bl.a. betydelig øking i matvaresubsidiene. Ser en bort fra jordbruksvarene steg alle andre varer og tjenester som inngår i beregningen av konsumprisindeksen under ett med 10 prosent fra januar 1976 til januar 1977, og stigningen var like sterk i siste halvdel som i første halvdel av perioden.

Verdien av vareeksporten, sesongkorrigert og regnet uten skip, oljeplattformer og råolje, som var i oppgang fra sommeren 1975 til sommeren 1976, har i de siste månedene vist nedgang. I november-januar var eksportverdien vel 4 prosent lavere enn i foregående tremånedersperiode.

Også regnet i volum sank eksportvolumet, utenom skip, oljeplattformer og råolje fra 3. til 4. kvartal, med 4 prosent. Etter ukorrigerte oppgaver var eksportvolumet om lag 3 prosent høyere i 4. kvartal i fjor enn i samme kvartal ett år tidligere. Eksporten av papir og papp, kjemiske produkter og metaller utenom jern og stål gikk sterkt opp. Eksporten av verkstedprodukter gikk noe ned, mens eksporten av fisk og fiskevarer sank betydelig. Den gjennomsnittlige prisindeksen for eksportvarer utenom skip økte med 5,5 prosent fra 4. kvartal 1975 til 4. kvartal 1976.

Verdien av vareimporten, sesongkorrigert, har vist til dels sterke svingninger de siste månedene. Regnet uten skip og boreplattformer var importverdien om lag 1,5 prosent høyere i november-januar enn i foregående tremånedersperiode.

Regnet i volum var vareimporten utenom skip og boreplattformer hele 16 prosent høyere i 4. kvartal i fjor enn i samme kvartal ett år tidligere. Prisindeksen gikk på samme tid opp med 4-5 prosent.

Tabell 1. Industriproduksjon. Endring i prosent fra foregående tremånedersperioder beregnet på grunnlag av sesongkorrigert indeks

	1976			
	Jan.-mars	April-juni	Juli-sept.	Okt.-des.
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning	2,7	-2,3	2,2	1,3
Bergverksdrift utenom oljeutvinning	1,3	-5,4	5,7	8,0
Industri	2,9	-1,7	2,3	0,9
Kraftforsyning	2,6	-4,6	0,9	1,2
Produksjon etter anvendelse:				
Eksport	3,9	0,7	2,7	1,6
Konsum	0,8	0,4	1,5	-0,4
Investering	2,0	-5,1	3,5	0,4
Vareinnsats i bygg og anlegg	0,0	-3,4	6,8	-0,5
Vareinnsats ellers	3,9	-2,3	1,2	1,3

Tabell 2. Industriproduksjon. Endring i prosent fra samme periode året før, beregnet på grunnlag av ukorrigert indeks

	Juli-sept.	Okt.-des.
Industri i alt	3,1	4,8
Næringsmidler, drikkevarer og tobakk	9,1	3,1
Tekstilvarer, bekledningsvarer, lær og lærvarer	-4,5	2,9
Trevarer	-1,3	0,6
Treforedling	3,5	10,5
Grafisk produksjon og forlagsvirksomhet	0,6	0,2
Kjemiske produkter, mineralolje-, kull-, gummi- og plastprodukter	5,3	14,5
Mineralske produkter	6,2	4,6
Jern, stål og ferrolegeringer	0,4	3,4
Ikke-jernholdige metaller	16,9	17,3
Metallvarer	0,2	6,3
Maskiner	1,3	2,7
Elektriske apparater og materiell	2,2	8,1
Transportmidler	-1,7	-2,6
Tekniske og vitenskapelige instrumenter, foto- og optiske artikler	2,1	7,1
Industriproduksjon ellers	6,8	10,9

Tabell 3. Registrert arbeidsløshet. 1 000 personer

	1975/76					1976/77				
	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.
I alt	20,4	22,1	24,1	35,9	29,6	16,7	17,2	18,1	22,6	23,2
Herav industri, kraftforsyning, bergverksdrift (inkl. oljeutv.) og bygge- og anleggsvirksomhet	7,8	8,7	10,1	20,6	14,0	5,6	5,9	7,1	10,7	..

Tabell 4. Detaljomsetning

	1976			
	Jan.-mars	April-juni	Juli-sept.	Okt.-des.
<u>Omsetningsvolum i alt, sesongkorrigerte tall</u>				
Prosentvis endring fra forrige tremånedersperiode	1,0	0,2	4,9	1,7
<u>Omsetningsverdi, ukorrigerte tall</u>				
Endring i prosent fra samme tremånedersperiode ett år tidligere				
I alt	17,5	14,3	16,7	15,9
Av dette:				
Nærings- og nytelsesmidler	15,4	15,6	11,6	12,5
Møbler og innbo	25,0	11,5	23,3	24,3
Bekledning og tekstilvarer	18,4	10,8	11,6	19,8
Motorkjøretøyer og bensin	20,4	16,0	27,2	16,3

Tabell 5. Den norske konsumprisindeksen etter leveringssektor. Endring i prosent i løpet av perioden

	1976	1976/77	1976/77
	Jan.-juli	Juli-jan.	Jan.-jan.
Jordbruksvarer	11,3	-8,0	2,5
Fiskevarer	6,3	4,8	11,4
Andre norskproduserte konsumvarer	3,7	4,8	8,7
Lite påvirket av verdensmarkedets priser	3,7	6,5	10,4
Påvirket av verdensmarkedet p.g.a. stort importinnhold eller råstoffpris bestemt på verdensmarkedet	1,2	4,9	6,1
Påvirket av verdensmarkedet p.g.a. konkurranse fra utlandet	4,0	3,7	7,8
Importerte konsumvarer	4,6	4,4	9,3
Uten norsk konkurranse	5,3	5,4	11,0
Med norsk konkurranse	2,5	1,8	4,4
Husleie	4,0	1,5	5,5
Andre tjenester	7,0	7,0	14,6
Med arbeidslønn som dominerende prislefaktor	5,7	8,0	14,2
Også med andre viktige priskelementer	7,8	6,6	14,9
Total	5,6	2,9	8,7

Konjunkturindikatorer for Norge

Diagram 1. Sesongkorrigert produksjonsindeks (1970=100)
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning (utenom oljeutv.)

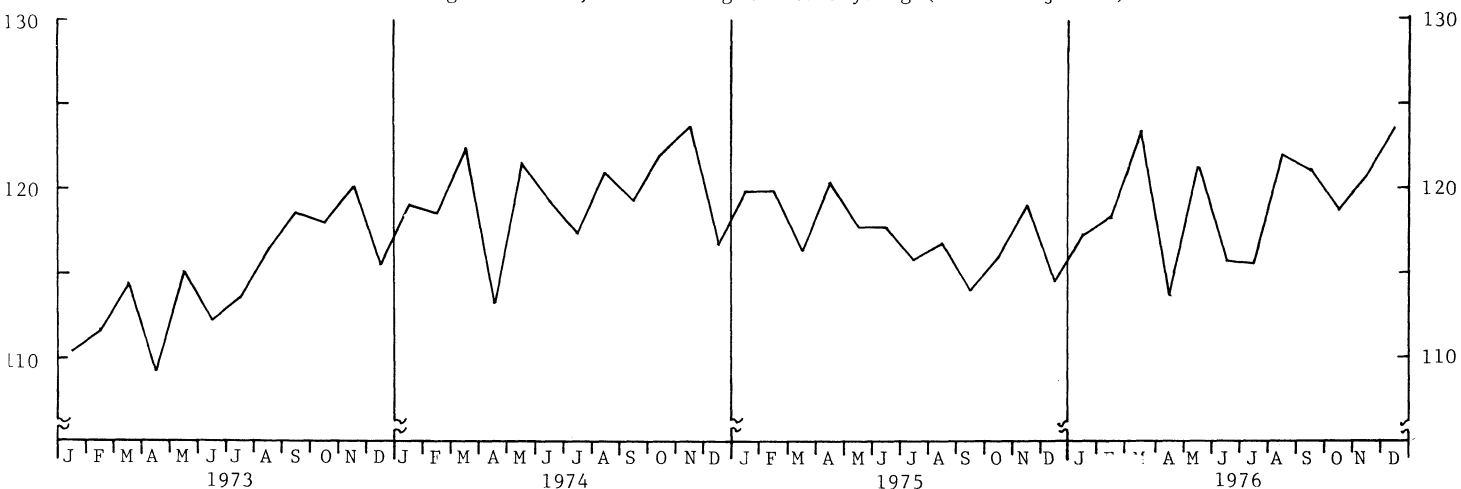
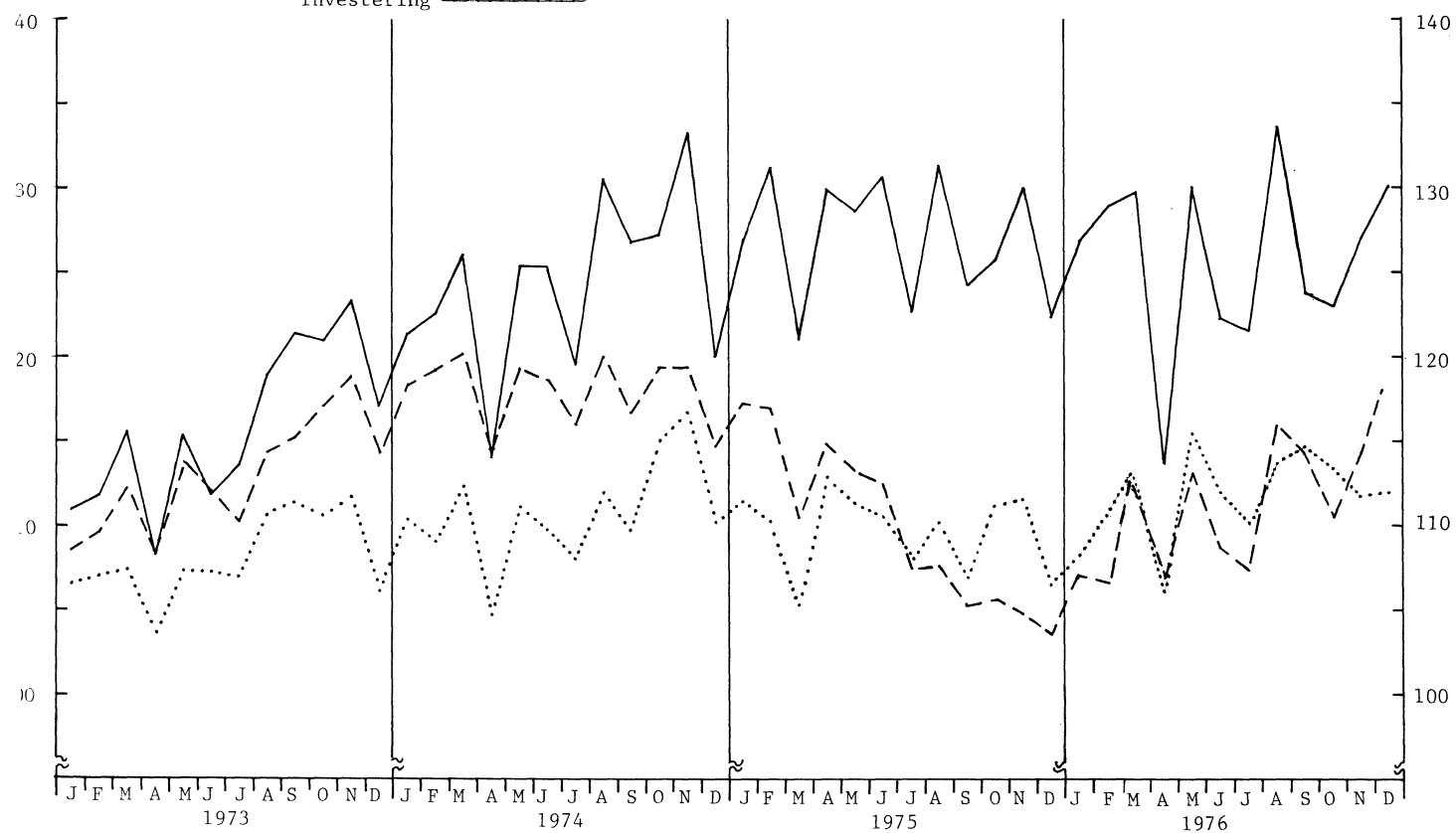

Diagram 2. Sesongkorrigert indeks for produksjon etter anvendelse (1970=100)
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning (utenom oljeutv.)

For eksport - - - - -
" konsum
" investering ————

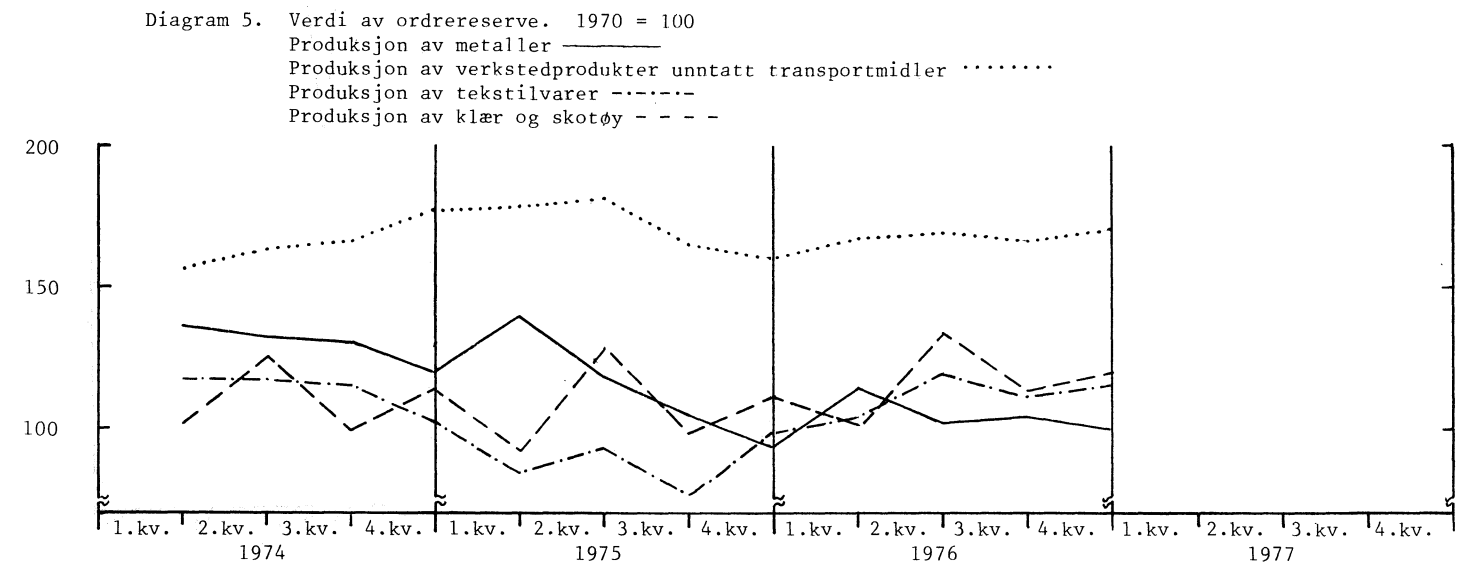
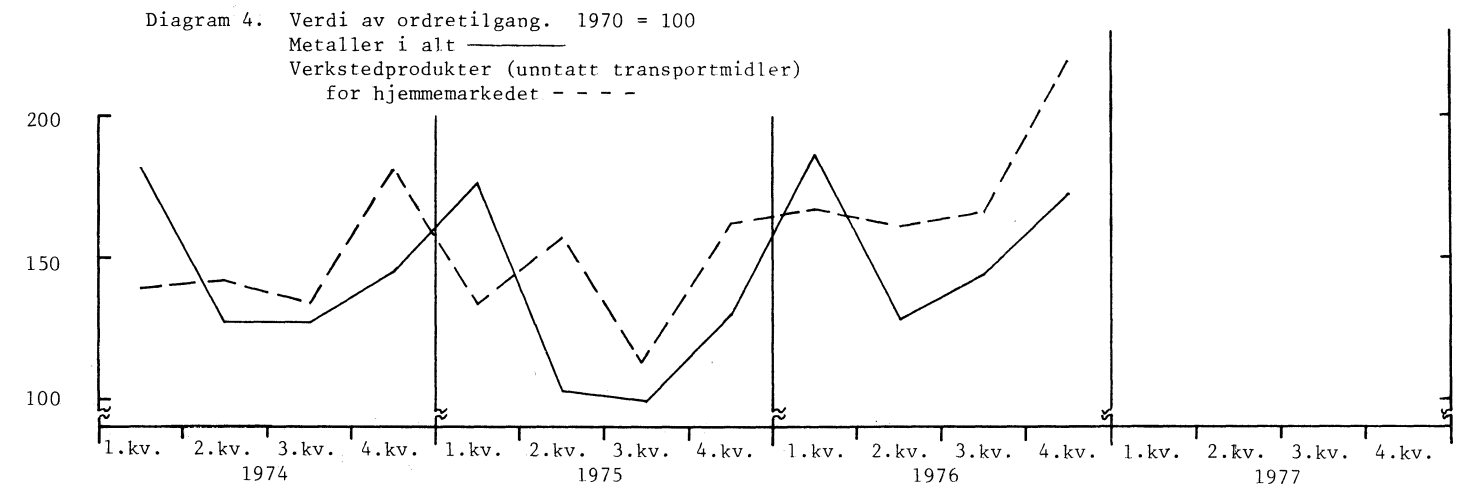
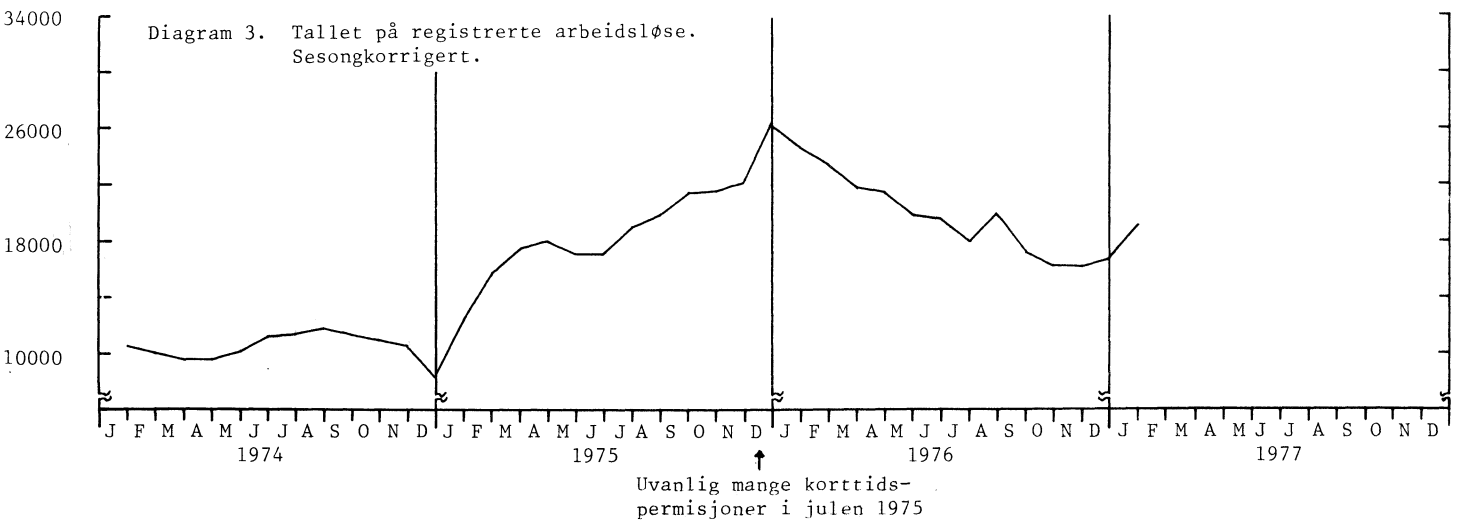

Diagram 8. Bygg satt i gang. 1 000 m²
 3 måneders bevegelig gjennomsnitt
 1975 = - - - -
 1976 = - - - -

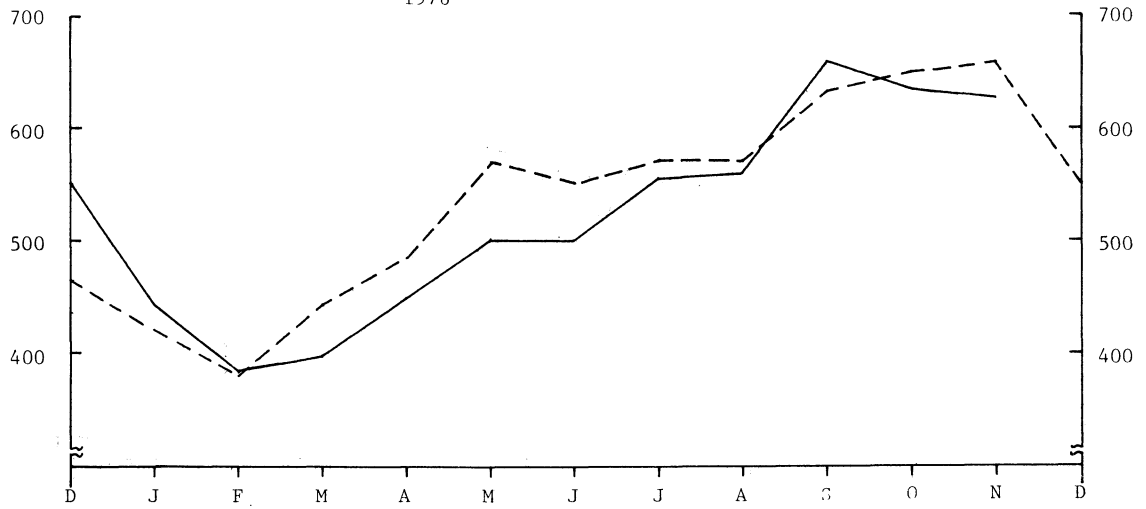

Diagram 9. Bygg i arbeid, 1 000 m²
 I alt
 Boliger - - - -

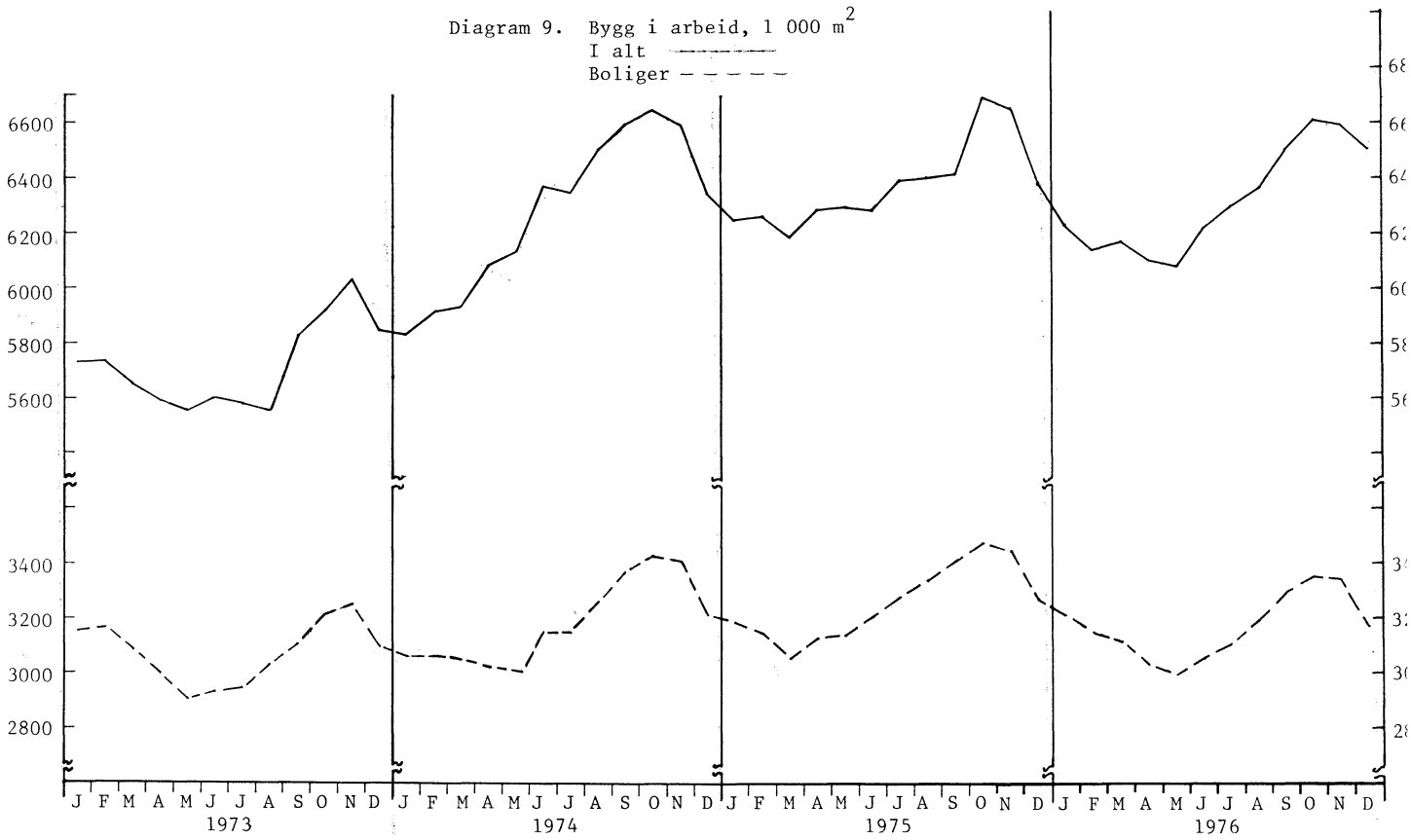

Diagram 10. Lagervolum 1970 = 100.

Eksportvarelagre ———

Norskproduserte varer for innenlandsforbruk ······

Importvarelagre - - - -

